

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiae Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Sententia eorum examinatur, qui bonum vsum liberi arbitrij præuisum, vt
prioritate saltem naturæ primam gratiam iustificantem antecedit,
rationem prædestinationis adulatoru[m] esse affirma[n]t. Memb. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

vitam æternam prouidit, attendas, cum vnusquisq; ita per suum liberum arbitrium possit cooperari, vt ad vitam æternam perueniat, aut ab ea in extremam miseriam defleat, non est certus numerus eorum, qui salutem consequuntur: At cum Deus certissime præuideat, quinam pro sua libertate ita sint cooperaturi, vt assequantur vitam æternam, qui non item, certus & firmus est numerus in diuina præscientia, tam eorum, qui vitam æternam consequuntur, quam eorum qui in interitum incident sempiternum.

Quod verò attinet ad primum, Catharinus solum videtur voluisse, Deum neminem reprobasse absque demeritis præuisis, ea scilicet de causa præcisè, vt haberet, in quo iustitiam suam vindictam possit ostendere, vt multi volunt, quod tamen crudelitatem, & quasi tyrannidem sapit, viderique indignum diuina bonitate, ac iustitia, & libertati arbitrij nostri derogare: sed reprobasse propter demerita præuisa, ita vt non alia sit ab æterna vita reprobatio, quam ea, quam quisque ob sua peccata & flagitia propria voluntate parata acquisierit. Neque in mentem credo venisse Catharino, actum voluntatis diuine, quo Deus impios propter peccata præuisa futura in tempore reprobaui, non esse æternum, firmum, atque stabilem.

MEMBRUM IV.

Sententia eorum examinatur, qui bonum vsu liberi arbitrij præuisum, vt prioritate saltem nature primam gratiam iustificantem antecedit, rationem prædestinationis adutorum esse affirmant.

Henrici, D. dicitur, et aliorum sententia.

Henricus quodlib. 4. q. 19. ait, eo modo prædestinationis, quoad effectum, reddendam esse, non quidem causam propriam, sed rationem ex parte prædestinati, quare huic potius, quam illi, Deus eiusmodi donum conferre voluerit, atque adeo quare hic potius, quam ille sit prædestinatus, quo datur ex parte adulti ratio, quare potius ipse, quam alius, primam gratiam recipiat. Cum enim, inquit, Deus omnibus paratus sit subuenire, licet ex parte adulti nulla sit causa meriti, datur tamen causa congruitatis, non propter quam, sed sine qua non reciperet gratiam, que alteri, quod simili causa careat, denegatur. Vniuersim autem, que ex parte nostri sunt eiusmodi congruitates, affirmat esse nobis omnino inuestigabile, opusque exclamare cum Paulo Rom. c. 1. *O altitudo diuinarum sapientie & scientie Dei! quam incomprehensibilia sunt iudicia eius & inuestigabiles viæ eius.* Esse tamen ait accommodatum exemplum in duobus peccatoribus adultis, quorum corda aliquo motu gratia præuenientis excitantur, vnus tamen statim pro sua libertate, & nequitia contradicat, alter vero minime. Licet enim neuter mereatur primam gratiam, congruum tamen est, vt Deus potius hunc, quam illum alium, vterius adiuuet, atque ad gratiam perducatur, quod & facit. In his ergo ratio, ob quam vnus potius, quam alius, recipiat primam gratiam, est congruitas, que ex vsu liberi arbitrij cernitur in vno, non in alio: illaque præuisa, est ratio quare Deus primam gratiam, potius vni quam alteri, ex æteritate voluerit, & quare, si in illa ad finem vitæ vsque sit perseueraturus, ille potius, quam alius, sit prædestinatus. Eadem sententia fuit D. Bonauenturae in 1. dist. 41. art. 1. quæst. 1. & 2. Eandem innuit etiam Alexander Aletensis 1. part. quæst. 2. memb. 3. artic. 1. & 3.

Henricus quodlib. 8. q. 5. addit: *Bonum vsu libe-*

Ari arbitrij præuisum esse causam, seu potius conditionem ex parte adutorum prædestinatorum, quare ipsi potius, quam alij, sint prædestinati, ita vt bonus vsus liberi arbitrij, qui ante cedit primam gratiam, sit eo modo, quem paulò antea explicauimus, causa seu conditio sine qua non fuissent prædestinati, hoc est, congruitas quædam quare ipsis potius, quam alijs, ex æteritate voluerit Deus conferre primam gratiam, quam in tempore tribuit: & bonus vsus, qui sequitur primam gratiam iustificantem, & quo in ea sine lethalius peccatis vsque ad finem vitæ perseuerat, sit causa seu conditio sine qua Deus nunquam ex æteritate voluisset illis conferre incrementum gratiæ & vitam æternam, quæ reipsa confert, atque adeo quare eos potius voluerit prædestinare, quam alios, quos præuidebat sua culpa talem vsu liberi arbitrij non habituros. At namque, *quammis nullus sit bonus vsus liberi arbitrij, quo prædestinatus, vel ad gratiam se disponit, vel post illam ad præparanda opera meritoria exerceat, qui non sit simul à gratia, vel præueniente, vel iustificante: quia tamen uia est à gratia, ut simul sit à libero arbitrio cooperante, quod, si velit, poterit non cooperari, sit, ut vsus ille spectari possit, ea præcisa ratione, qua ab arbitrio creato pendet: eo verò pacto spectatum, aut totum collectiue sumptum esse veluti causam sine qua non, seu potius conditionem ex parte adutorum tamquam congruitatem quamdam, quare prædestinatis potius, quam non prædestinatis, fuerit effectus totius prædestinationis à Deo exoptatus, atque adeo quare illi potius, quam hi, fuerint prædestinati. Partes verò totius illius boni vsus aut esse causam seu conditionem partium potius effectus prædestinationis.*

Bæternitate voluisset illis conferre incrementum gratiæ & vitam æternam, quæ reipsa confert, atque adeo quare eos potius voluerit prædestinare, quam alios, quos præuidebat sua culpa talem vsu liberi arbitrij non habituros. At namque, *quammis nullus sit bonus vsus liberi arbitrij, quo prædestinatus, vel ad gratiam se disponit, vel post illam ad præparanda opera meritoria exerceat, qui non sit simul à gratia, vel præueniente, vel iustificante: quia tamen uia est à gratia, ut simul sit à libero arbitrio cooperante, quod, si velit, poterit non cooperari, sit, ut vsus ille spectari possit, ea præcisa ratione, qua ab arbitrio creato pendet: eo verò pacto spectatum, aut totum collectiue sumptum esse veluti causam sine qua non, seu potius conditionem ex parte adutorum tamquam congruitatem quamdam, quare prædestinatis potius, quam non prædestinatis, fuerit effectus totius prædestinationis à Deo exoptatus, atque adeo quare illi potius, quam hi, fuerint prædestinati. Partes verò totius illius boni vsus aut esse causam seu conditionem partium potius effectus prædestinationis.*

Cabriël in 1. dist. q. vnicâ, contra cõmunem Doctorum sententiam affirmat, solam gloriam esse effectum prædestinationis propriè loquendo: eod quod prædestinatio sit de fine: cum verò in adultis meritum antecedit gloriæ præmium, præmiumque propter meritum eis conferatur, ait prædestinationis, quoad effectum, dari in eis causam meritoriam.

Gabriëlis opinio.

Diam verò in superioribus ostendimus, prædestinationem respicere quidem beatitudinem tamquam finem, ad quæ prædestinati ordinantur, versari tamen circa media, quibus ad eam perueniunt: quare reiciendus est Gabriël, quatenus affirmat, solam beatitudinem esse propriè effectum prædestinationis.

E Addit Gabriël, si dicamus cum Magistro sententiarum, etiam primam gratiam esse effectum prædestinationis, dari ratione prædestinationis quoad hunc effectum in multis prædestinatis, nempe bonum vsu liberi arbitrij, qui tamquam dispositio de congruo ita antecedit infusionem gratiæ, vt sine eo gratia non infunderetur. Atque in hoc consentit cum alijs Doctoribus citatis. Dicit verò, dari in multis adultis, non tamen in omnibus. *Quoniam, vt inquit, in Paulo non præcessit bonus vsus liberi arbitrij, quin potius, dum fideles insequerentur, ex sola voluntate & misericordia Dei mirabiliter vocatus ad fidem, & ad gratiam perductus est.* Addit, sanctificati in vtero, vt beata Virgo & alij, etiam sine præuijs aliqua dispositione gratiam consequuti sunt. Id quod D. Bonauentura etiam adnotauit.

F Chrysostronus lauellus in expositionibus ad primam partem D. Thomæ, tractatu de prædestinatione c. 3. distinguit in primis triplex genus concursus, seu auxiliij, quo Deus cum libero arbitrio creato concurrit. Nempe generale, speciale naturale, & speciale supernaturale. Concursum generalem ait non esse satis ad opera moraliter faciendâ: sufficere tamen ad peccatum, malumve quoduis patrandum, & ad actiones indifferentes. Auxilium speciale natura

lauellus opinio.

turale affirmat in statu naturæ lapsæ esse homini necessarium ad quodcumque opus bonum morale: bona autem opera moralia, quæ non transcendunt limites operum merè naturalium, eò quòd ad illa non concurrat auxilium supernaturale, sed solum speciale, merè naturale dicit esse dispositionem ad gratiam gratum facientem, non quidem quæ ex condignitate ipsam gratiam mereatur, sed solum ex congruitate, ea tamen existente gratiam gratum facientem à Deo semper infundi. Auxilium verò speciale supernaturale putat conferri ad eliciendum actum meritorium condignum vitæ æternæ, esse quæ gratiam ipsam gratum facientem, seu caritatem, quæ est principium efficiens talem actum.

Affirmat deinde bonum vsum liberi arbitrii prævisum, non quidem eum, qui ex auxilio speciali supernaturali emanat, sed qui ex auxilio speciali merè naturali proficitur, anteceditque primam gratiam, ad quam solum ex quadam congruitate hominem disponit tamquam actus merè naturalis, esse causam seu rationem prædestinationis ex parte adulti prædestinati. Quod explicat proposito exemplo Iacob & Esau, distinguensque nonnulla instantia in actu cognitionis, ac voluntatis diuinæ. In primo arbitratur Deum vtrique beatitudinem voluisse voluntate antecedente, si per illos non staret, cum in eo puncto nihil inæquale in duobus fratribus, sed ambos æquè capaces sempiternæ felicitatis conspexerit. In secundo, statuisse vtrique conferre æquales leges. In tertio decreuisse vtrique donare auxilium vniuersale, & particulare naturale, quo bonum & malum morale, vt vellent, efficere possent. In quarto, præuidisse acceptandum à Iacob auxilium speciale ad actiones studiosas, legique diuinæ parendum: ab Esau autem acceptandum solum auxilium generale ad mala & peccata patranda: voluisseque Iacob voluntate absoluta vitam æternam donare, Esau autem eam tribuere noluisse, sed propter peccata præuisa in eo suam iustitiam ostendere voluisse. In quinto denique statuisse conferre Iacob auxilium speciale supernaturale, hoc est, gratiam gratum facientem, qua promeretur vitam æternam, idque propter priorem bonum illum vsum liberi arbitrii ex auxilio particulari merè naturali procedentem, quo ex congruitate dignus ea gratia præuisus est, atque in eo instanti totam rationem prædestinationis Iacob completam fuisse.

*Improbatur
Iauelli opi-
nio.*

Præter id, quòd opinio hæc cõmune habet cum opinionibus præcedentibus, propter duo, inter alia, non parum displicet. Vnum est, quia ad quodcumque opus bonum morale necessarium esse auxilium Dei speciale affirmat. Contrarium enim ostendimus in Concordia quæst. 14. art. 13. disp. 5. Alterum, quod longè magis displicet, est, quia assentit, dispositiones, quæ in adulto antecedunt primam gratiam, omnes esse merè naturales, nec vllam, vel auxilio Dei supernaturali adiuuari, vel transcendere limites actuum merè naturalium. Quod tamen ex iis, quæ art. 13. citato in Concordia dicta sunt, satis, vt credo, fidei Catholice repugnare constat.

*Sententia
Th. Argent.*

Si ad id in quo Doctores hæcenus citati conueniunt attendas, in eadem sententia inuenies Thomam de Argentina in 1. d. 41. artic. 2. quo loco affirmat, causam prædestinationis adultorū esse bonum vsum liberi arbitrii ipsorum prævisum, dummodò, inquit, ad finem vsque vitæ prævidentur perseverantibus. Hanc enim conditionem ceteri doctores admittent, præferim Iauellus, qui opinionem Argentinæ, vt sua consonam, refert.

*Benedicti
opinio.*

Eadem quoque est sententia Benedicti in Scho-

liis in Chrysostomum ad cap. 9. epistolæ ad Romanos, quam ibidem impugnat Sotus quasi errorem Pelagianum. Quantum verò ex commentariis Soti licet colligere (neque enim Scholia Benedicti ad meas manus deueniunt) in eo sensu affirmasse videtur, bonum vsum liberi arbitrii à Deo prævisum causam esse prædestinationis adultorum, quia cum Deus prævideret, hos potius, quàm alios, assensum præbituros, cooperaturusque ad opera, quæ de lege ordinaria voluit esse dispositiones ad primam gratiam, in eaque adepta pro sua libertate vsque ad finem vitæ esse perseverantibus, eosdem eligit, vt ad primam gratiam & gloriam perduceret: alios verò propter malum vsum proprii liberi arbitrii, & peccata præuisa, reiecit ac reprobauit.

In eadem sententia est Albertus Pighius lib. 8. de libero arbitrio cap. 2. vbi docet, cum Deus prævideret bonum & malum vsum singulorum, præstòque esset opitulari singulis ad gratiam, & gloriam consequendam, pro qualitate vsum liberi arbitrii cõtinuè præuisi, statuisse conferre quibusdam gratiam & gloriam: aliis verò minimè.

Bartholomæus item Camerarius, in dialogis de prædestinatione, bonum vsum liberi arbitrii prævisum, quo adultus, & ad suam iustificationem, primamve gratiam consequendam cooperatur, & postea in eadem finem vsque vitæ perseuerat, tamquam meritum quoddam de congruo, causam prædestinationis ex parte adulti esse affirmat, aut certe conditionem sine qua non esset prædestinatus, ita vt ex parte boni vsum liberi arbitrii adultorum sit causa congruentiæ, quare Deus iussit, verbi gratia, Petrum potius, quàm Iudam voluerit prædestinare. Cum Doctoribus citatis consentit Hieronymus Osorius, Episcopus Syluensis lib. 9. de iustitia.

Dominicus à Soto in c. 9. epistolæ ad Romanos, licet cum solo Benedicto disputer, contendit tamen sententiam horum Doctorum errorem esse Pelagianum. Verum longè ab eo distat. Pelagius namque affirmabat, bonum vsum liberi arbitrii ex solis viribus naturalibus elicium, dignum esse vitæ æternæ, gratia, & amicitia Dei, atque adeò vnumquemque suis tantum viribus posse resurgere à peccato, fieri iustum, dignumque vitæ æternæ: hi autem Doctores consentunt quidem, non solum vsum liberi arbitrii merè naturalem, sed etiam ex auxilio supernaturali Dei effectum iam supernaturalem actum, qualis de lege ordinaria à Deo exigitur, vt sit vltima dispositio ad primam gratiam, non esse ex condignitate meritorum illius, sed merè gratis ex misericordia Dei sine nostris meritis nobis cõferri. Quod ergo volunt, illud est, quòd cum Deus gratis præstet auxilia quibus adulti ad gratiam disponantur, eamque illis eam dispositis gratis, hoc est, nulla condignitate & merito simpliciter ex parte eorum procedente, conferat, voluisse tamen ex æternitate conferre potius ea auxilia & gratiam iis, quos prævidebat liberè confensuros, atque ita cooperaturos ad suam iustificationem, prout in tempore à nobis exigit, quàm aliis, quos præuidit non ita pro sua libertate cooperaturos: voluisse insuper vitam æternam iis conferre, quos pro eadem ipsorum libertate præuidit ad finem vsque vitæ in gratia iam accepta perseveraturos, non aliis, quos pro sua culpa, maloque vsum sui arbitrii præuidit sine ea in peccatis decessuros. ita vt ex parte hominum adultorum ratio, quare ex æternitate quosdam prædestinauerit, quosdam minimè, fuerit bonus vsum liberi arbitrii, tum ad primam gratiam consequendam, tum etiam ad perseverandum in ea vsque ad finem vitæ præuisus futurus

*Alberti Pi-
ghij opinio.*

*Barth. Ca-
merarij.*

*Horum Do-
ctorū senten-
tia à Pelagij
errore qua-
tenus distat.*

futurus illis, & non in his pro vtrorumque libertate. Non quidem quasi ex condignitate & merito simpliciter talis vsus fuerit ratio praedestinationis quoad effectus illius, sed solum ex congruitate quadam, quatenus & Deum ob suam bonitatem, sapientiam, & iustitiam, ita velle decebat, & vsus ipse prauius, Dei bonitate, sapientia, & iustitia spectatis, id ipsum suo etiam modo postulabat. Neque argumenta Sori quicquam aduersus meritum congrui ita acceptum, quod à cæteris Doctoribus iure optimo communiter admittitur, concludunt. Vim tamè haberent, si meritum de condigno ex parte peccatoris primam gratiam antecedere diceretur.

Licet sententia horum Doctorum primo conspectu probabilis videatur, si tamen ita eam accipi volunt, quasi Deus vsum liberi arbitrij prauiusum tamquam mensuram, & velut regulam elegerit, vt pro ratione illius auxilia, & media ad salutem conferre ex aeternitate constituerit, ita scilicet, vt ex parte Dei fuerit aequalitas in auxiliis & mediis ad salutem cuique homini exoptandis, inaequalitas verò tota ortum habuerit ex inaequalitate, seu diuersitate vsus liberi arbitrij prauius, & ob id tamquam ratio, radix, & origo quare hi, & nō illi, fuerint praedestinati, reddi possit vsus liberi arbitrij prauius, non dubito eam cum Scripturis sanctis, imò cū experimēto ipso quodammodo minimè consentire, & Dei gratiae prauidicium asserre, atque adeo parum tutam in fide eam arbitror, ne aliqui amplius di. am.

Hoc autem probari potest primò: Quoniam licet Deus adultis, facientibus, quod in se est, numquam denegat auxilia sufficientia ad salutem, vt in Concordia q. 14. art. 13. disp. 10. ostensum est, alia tamen auxilia, quae conferunt ad iustificationem vitamque aeternam facilius assequendam, non semper donat pro ratione futuri vsus liberi arbitrij: quin potius interdum denegat aliqua iis, qui bene illis vterentur, & ad gratiam peruenirent, quae tamen concedit iis, qui illis abutuntur, sicutq. deteriores, vt constat ex illo Matth. 11. *Uae tibi Corazain, uae tibi Bethsaida: quia si in Tyro & Sidone factae essent virtutes, quae factae sunt in vobis, olim in cilicio & cinere poenitentiam egissent.* Ecce, Tyriis & Sidoniis denegauit auxilia, quibus fuissent conuersi: quae concessit habitatoribus Corazain & Bethsaida, in quorum maiorem damnationem cesserunt. Quis similiter dubitet, si Deus ea extraordinaria auxilia, quae praestitit Paulo pergenti Damascum & deinceps, praebuisset multis ex iis, qui hodie apud inferos torquentur, quin olim conuersi, & gratiam & gloriam adepti fuissent? Nō ergo auxilia & effectus praedestinationis confert Deus pro ratione vsus liberi arbitrij futuri, sed pro suo beneplacito, ex sua misericordia & liberalitate spirat vbi vult, aliis parcitius, aliis abundantius, omnibus tamen sufficienter ad salutem: aliis ea dona, quibus prauidet pro libertate sui arbitrij peruenturos in vitam aeternam, aliis ea quibus pro eadem libertate vitam aeternam nō adepturos praecognoscit, quam tamen si vellent consequi possent.

Secundò, quis dubitet nulla ratione habita boni vsus liberi arbitrij futuri, longè maiora auxilia ad salutem collata fuisse Patribus legis scriptae, quam Patribus legis naturae: id quod Scripturae veteris testamenti saepe docent, *Non fecit saltem omni nationi, ait regius vates Psal. 147. & iudicia sua non manifestauit eis?* Quis item dubitet longè adhuc maiora donata fuisse tempore gratiae, quam legis scriptae, eaque de causa multò plures proportionem quadam, & ad multò maiorem gloriam praedestinos esse ex Ecclesia Christiana, quam ex synagoga, & lex

A synagoga, quam ex Ecclesia legis naturae? Sanè praeterquam quòd praecleara & salutifera sacramenta, quae in lege gratiae à Christo instituta sunt, & pleraque alia id aperte testantur, satis perspicue idem docuit Christus in illa vineae parabola Matth. c. 20. Longè enim minorem laborem eorum, qui nouissima hora, hoc est, tempore gratiae, vocati sunt, iussit paterfamilias remunerari aequali premio cum aliis, qui longè plus laborauerunt, quoniam propter subsidia sacramentorum, abundantiora auxilia, & gratiam, quae meritis & institutione Christi in lege gratiae conferuntur, multò minor labor eorum, qui ad legem gratiae pertinent, est aequè, aut magis fructuosus, quam maior eorum labor, qui ante tempus gratiae extiterunt. Eaque de causa, nouissimi facti sunt primi, ab eisque iussit paterfamilias, vt inciperet praemij retributio. Ei autem, qui conquestus fuit, & dixit, *Hi nouissimi vna hora fecerunt, & pater illos nobis fecisti, qui portauimus pondus diei & aestus? Satis fecit paterfamilias, nihil in bonum vsum & strenuitatem eorum, qui vna tantum hora laborauerunt, sed in suam gratiam & libertatem referendo, dicens. Amice, non facio tibi iniuriam, nonne ex denario conuenisti mecum? tolle quod tuum est, & vade. Volo autem & huic nouissimo dare sicut & tibi. Aut non licet mihi quod volo facere? An oculus tuus nequam est, quia ego bonus sum?* Idem testatur benedictio illa mysteriis plena, qua Iacob Genes. 48. in Ephraim & Manasse nepotes suos vsus fuit. Cum enim Ioseph, Pater eorum, Ephraim minorem natu ad sinistram Iacob collocasset, Manasse verò natu maiorem ad dexteram, Iacob commutatis manibus, atque in Crucis modum extensis brachiis, dexteram super Ephraim, sinistram super Manasse, maiori minorem praefendo, collocauit, quo facto apertissimè docuit, ac praedixit, iuniorē Ecclesiam, tempore Messiae futurā, praefendam esse synagogae, ac donis amplioribus locupletandam, quae ex meritis, passione, & cruce Christi, vtrique Ecclesiae erant obuentura. Hac etiam de causa Christus Lucae 10. conuersus ad discipulos dixit, *Beati oculi qui vident, quae vos videris. Dico enim vobis, quod multi Prophetae & Reges voluerunt videre, quae vos videris, & non viderunt, & audire quae auditis, & non audierunt.*

B

C

D

E

F

Deus vsus liberi arbitrij primam gratiam antecedere non potest ratione.

Patribus legis scriptae collata auxilia naturae, quam Patribus legis naturae. Tempore legis gratiae multò inferiora.

tio moribus, vsque liberi arbitrii à prima origine multis gentibus antecellere comperitur.

Quartò, cui dubium esse potest, quin multi fuerint ad inferos detrufi, qui pauciora crimina, quam Maria Magdalena, que fuit mulier in ciuitate peccatrix, ac latro cum Christo Domino cruce affixus, commiserunt: cum tamen hi fuerint de numero prædestinatorum? non ergo Deus effectus prædestinationis pro ratione vsus liberi arbitrii præuifi solet conferre. Adde, quòd interdum nonnullos iustos, quos Deus præuidet in posterum malè vsuros libero arbitrio, si diutiùs uiuant, sepe misericorditer rapit è vita, antequàm à gratia excidant, iuxta illud Sapientie cap. 4. *Raptus est, inquit, ne malitia mutaret intellectum eius, aut ne scitio deciperet animam illius: cum tamen Saulem, quem constat antea iustum fuisse, multòsque alios permiserit postea in graua peccata incidere, quibuscum è vita discesserunt.*

Quintò, ex paruulis, qui ante vsum rationis ex hac vita discedunt, quibusdam confert Deus misericorditer effectum prædestinationis, quibusdam negat: siquidem quidam eorù cum baptismo, quidam sine baptismo, moriuntur: ergo pari ratione, licet nulli aduultorum neget auxilium sufficiens ad salutem, quibusdam tamen conferet misericorditer talia auxilia, quibus præuidet eos peruenturos in vitam æternam, atque aded eos prædestinauit: aliis verò similia denegauit, quæ si concessisset, uita æterna potirentur.

Sextò, idem testimonio Scripturæ sacre probari potest. Paulus enim ad Ephesios capite 1. ait: *Prædestinaui nos in adoptionem filiorum per Iesum Christum secundum propositum uoluntatis sue in laudem glorie gratie sue. Addit, In quo etiam nos sorte uocati sumus, prædestinati secundum propositum eius, qui operatur omnia secundum consilium uoluntatis sue.* Cum ergo Paulus dicat, nos prædestinatos esse secundum propositum uoluntatis Dei, in laudem glorie gratie sue, & nos sorte uocatos esse, ac prædestinatos secundum propositum eius, qui operator omnia secundum consilium uoluntatis sue, manifestum est, Deum non statuisse conferre nobis effectum totum prædestinationis pro qualitate vsus liberi arbitrii præuifi, quasi ille fuerit uel mensura effectuum prædestinationis, aut ratio & origo nostræ prædestinationis: eo enim dato, numquam Paulus nos sorte uocatos, prædestinatosque esse secundum propositum uoluntatis diuine asseruisset, sed potiùs pro qualitate vsus liberi arbitrii præuifi. Item ad Colossenses capite 1. ait: *Qui dignos nos fecit in partem sortis sanctorum: ubi effectum prædestinationis sortem uocauit.* Et 2. ad Timotheum capite 1. *Qui nos liberauit & uocauit uocatione sua sancta, non secundum opera nostra, sed secundum propositum suum & gratiam.* Ad Romanos cap. 9. *Non ex operibus, inquit, sed ex uocante dictum est, quia maior seruiet minori, & Iacob dilexi, & miserebor, cuius misereor, & misericordiam præstabo, cui miserebor.* Vnde concludit: *Igitur non uolentis neque currentis, sed miserentis est Dei.* Psalm. etià 27. *Saluum me fecit, ait Palmographus, quoniam uoluit me.*

Quæ omnia apertè sonant, Deum non pro qualitate vsus liberi arbitrii præuifi, sed pro suo beneplacito, ac uoluntate effectum prædestinationis conferre statuisse.

MEMBRUM V.

An præuifio boni vsus liberi arbitrii, qui gratiam iustificancem consequitur, sit ratio prædestinationis aduultorum: quid item sentiendum sit de iis, qui ad vsum rationis non perueniunt.

Diuus Thomas hoc loco refert quorundam aliorum sententiam, qui dicebant opera meritoria, cum uel bonum vsum liberi arbitrii præuifum qui post comparatam primam gratiam in adultis cernitur, esse rationem, quare Deus ex æternitate eisdem primam gratiam conferre uoluerit & beatitudine donare, quos in gratia ad finem vsque uite perseueraturos conspexit, atque aded quare quosdam prædestinauerit, reliquos uerò, quos sua nequitia & libertate tales futuros non esse præuidit, reprobaueit. Dominicus à Soto in c. 9. epist. ad Rom. ita impugnat huius sententiae autores, quasi existimauerint, primam gratiam esse effectum operum, quæ illam consequuntur, confertique adultis non secus ex suis meritis, tamen futuris, ac gratie, & glorie incrementum ex propriis meritis confertur: quod planè esset error manifestus in fide. Etenim gratia illa, si ex operibus conferretur, iam non esset gratia, ut Paulus ad Rom. 11. ostendit. Quare superuacaneum duxi alias conficere rationes ad illam in eo sensu impugnandam, quas Sotus & alij accumulunt. Credo tamen sententiam illam non ita esse exponendam, sed ut eam hoc loco D. Thomas interpretatur. Nempe, ut ille bonus vsus præuifus non sit meritum ad gratiam anteedentem, sed tantum cõgruitas, ob quam Deus gratiam donare uoluerit potiùs bene vsuris, quam malè vsuris suo beneficio. Non secus ac si Rex equos gratis donare uellet suis militibus, præuideretque quinam bene illis essent vsuri, qui non item; rationi consentaneum indicaretur, ut equos iis potiùs, qui bene illis forent vsuri, quam aliis, donaret: bonus namque ille vsus equorum ex parte militum, præuifus à Rege, inæqualitatem illam in distributione donorum rationabilem reddit.

Sententia hæc, etiam hoc modo explicata, non minus fallà est, & ab Scripturis sacris aliena, quàm membro præcedente impugnata est: argumenta quoque, quibus illa refutata est, non minus hanc impugnant ostenduntque satis esse in fide periculosam, ne aliquid amplius dixerim. Possimus etià has addere rationes. Prima est, quia sæpe Deus confert gratiam reprobis, illisque, qui continuò absque aliquo bono vsu per peccata lethalia sunt eam amissuri: gratia namque Spiritus sancti, ut Ambrosius ait, nescit tarda molimina, sed statim ac quis ex auxilio Dei, quod nunquam deest, ad eam uel per Sacramentum, uel sine Sacramento suscipiendâ, sufficienter se disponit, illam recipit: ergo prima gratia confertur ob præuifum bonum vsum illius subsequenter. Secunda, Paulus ad Ephes. capite 1. ait: *Elegit nos in ipso ante mundi constitutionem, ut essemus sancti & immaculati in conspectu eius in caritate.* ubi non dixit, quia futuri eramus sancti & immaculati: non ergo Deus ex æternitate conferre nobis statuit primam gratiam, effectum uel prædestinationis propter præuifum bonum vsum illius subsequenter, sed ut illum haberemus. Et c. 2. ait: *Gratia estis saluati per fidem, & hoc non ex uobis; Dei enim donum est, non ex operibus, ut ne quis gloriatur: non ergo præuifa bona opera subsequenter fuerunt ratio, ob quam Deus fidem, & gratiam nobis confert.*

Aliorù opinio.

U' à Soto impugnat.

Legimus opinionem propositam in præuif.

Præuifio non est propter bonum vsum liberi arbitrii gratiam consequitur.